

Obsah

Místo úvodu	13
Předmluva	14

1. U lékaře

Proč a kdy mají laboratorní vyšetření smysl?	18
Vyšetření zdravotního stavu	18
Kontrolní vyšetření	19
Akutní stavy, operace	19
Vysvětlení a souhlas pacienta s odběrem vzorku	20
Co nám mohou laboratorní vyšetření a jejich hodnoty říci? ..	20
Připravit, odebrat vzorky – a co potom?	21
Výtěr, stěr	21
Hlen (sputum)	22
Odběr krve	22
Odběr tělesné tkáně (biopsie)	24
Odběr tělních tekutin (punkce, punktát)	24
Odběr žaludeční a dvanáctníkové šťávy	25
Odběr slin	26
Odběr stolice	26
Odběr moči, sbírání moči	27
Krátce z laboratoře	29
Referenční meze – normální hodnoty a jednotky	29
Co je normální na normálních hodnotách?	30
Kontrola pro kvalitu a jistotu	31

2. Laboratorní hodnoty od A do Z

Adrenalin (katecholaminy)	34
Aktivovaný parciální tromboplastinový čas – APTT	35
Albumin – ALB	36
Aldosteron – ALDO	37
Alfafetoprotein – AFP	38
Amoniak – AMO	39
Antitrombin III – AT III	40
Autoprotilátky	41
Bílé krvinky (leukocyty)	42
Bilirubin – BIL, urobilinogen – UBIL	43
CA 125	44
CA 15-3	44
C reaktivní protein – CRP	45
Celková bílkovina – CB	46
Cuprum (měď) – CU	47
Ceruloplasmin – CER	47
Červené krvinky (erytrocyty, retikuly)	48
Diferenciální krevní obraz	49
Elektroforéza bílkovin	50
Estrogeny: estradiol, estriol, estron	51
Fibrinogen – FBG	53
Folikulostimulační hormon, folikulin – FSH	54
Fosfát anorganický – P	55
Fosfatázy	56
Gama – GT, gamaglutamyltransferáza – GGT	57
Globuliny (alfa, beta, gama)	58
Glukóza (krevní cukr) – GLU	59
Glutamát-oxalacetát-transferáza – GOT	
Aspartátaminotransferáza – AST	61
Glutamát-pyruvát-transamináza – GPT	
alaninaminotransferáza – ALT	62
Granulocyty (neutrofily, bazofily, eozinofily)	63

Hematokrit – HCT, HTK	64
Hemoglobin – HB	65
Humánní imunodeficientní virus – HIV	67
Humánní leukocytární antigen – HLA	68
HDL a LDL cholesterol	69
Cholinesteráza – CHE	71
Chloridy – CL	72
Cholesterol celkový – CHOL	73
Chymotrypsin – CHT	74
Imunoglobuliny – IG: IgA, IgD, IgE, IgG, IgM	75
Inzulin, C-peptid	76
Kalcitonin – CT	77
Kalium (draslík) – K	78
Kalcium (vápník) – CA, Ca ²⁺	79
Ketony – acetacetát, beta-hydroxybutyrát, aceton	80
Karcinoembryonální antigen – CEA	81
Kortisol – KOR	82
Kreatinin – KREA a clearance („očistění“) kreatininu	83
Kreatinkináza – CK, CK-MB (kreatinkináza-izoenzym MB v séru)	84
Krev v moči	85
Krevní destičky (trombocyty) – TROMBO	86
Krevní kyslík – parciální tlak, kyslík v plazmě – PO ₂	87
Krevní obraz – KO	88
Krevní oxid uhličitý, parciální (dílčí) tlak – pCO ₂	89
Krevní skupiny	90
Krev ve stolici	91
Kyselá fosfatáza – ACP	92
Kyselina hydroxyindolactová – UHIO	93
Kyselina močová – KM	94
Kyselina vanilmandlová – UVMA	95
Laktátdehydrogenáza – LDH, h ydroxybutyrátdehydrogenáza – HBD	96
Luteinizační hormon – LH	97

Lymfocyty – LYMFO	98
Magnesium celkové (hořčík celkový) – MG	100
MCH, MCHC, MCV	101
Močovina (urea)	102
Močový sediment	103
Monocyty – MONO	104
Nádorové markery	105
Natrium (sodík) – NA	106
Nitrity (dusitany)	107
Očkovací titr/titr protilátek	108
Pankreatická amyláza – PANAMS, elastáza – EL-1, lipáza – LPS	109
pH krve, krevní baze	110
Porfyriny	111
Progesteron – PROG	112
Prostatický specifický antigen – PSA	113
Quick (tromboplastinový čas dle Quicka; protrombinový čas) – PT, INR	114
Renin	116
Revmatické faktory	117
Rozbor kamenů	118
Screening novorozence	119
Sedimentace krve (rychlost klesání krve) – FW, SE	121
Spermiogram	122
Srdeční markery	123
Těhotenský test (specifický beta-1-glykoprotein choriový gonadotropin – HCG)	124
Testosteron – TST	125
Těžké kovy	126
Transferin – TRF	127
Triglyceridy – TRGL	128
Thyreostimulační hormon – TSH, thyreotropin releasing hormon – TRH	129
Trijodthyronin – T3, thyrosin – T4	130

Trombinový čas – TČ, TT, TCT	131
Viry hepatitidy	132
Vitaminy A, D, E, K	133
Vitaminy B1, B12, B9	135
Vitamin C – kyselina askorbová	137
Železo (ferrum) – FE, ferritin – FER	138
Žlučové kyseliny	140

3. Přehled základních pojmů

Základní kurz laboratorní medicíny – krátké vysvětlení nejdůležitějších pojmů	142
Antigeny / protilátky	142
Bakterie	143
Bílkoviny / metabolismus bílkovin	143
Buňky a tkáně	144
Cukry / metabolismus cukrů	144
Elektrolyty / hospodaření s vodou	145
Enzymy	146
Hormony	146
Minerální látky	147
Paraziti	147
Plísně	148
Srážení krve	149
Stopové prvky	149
Tuky (krevní tuky) / metabolismus tuků	150
Viry	150
Vitaminy	151
Díly základních jednotek mezinárodní soustavy SI	152
Nejčastěji používané zkratky	153